

**L'ARBRE,
QUE MAI VA SABER QUE ERA ROIG**

L'ARBRE, *QUE MAI VA SABER QUE ERA ROIG*

Va sent hora que torne als meus orígens, percep l'absència de llocs tan familiars com este en què em trobava... Ha sigut de repent, sense a penes adonar-me, com si una part de el meu cap s'haguera quedat buida i només el retornar als paisatges de la meua infància fora capaç d'omplir-la i fer-me sentir completament feliç.

Després de tot este temps, trobe a faltar la meua terra... Amb els seus camps de tarongers, la dolça olor de taronja a la primavera; les seues séquies i el murmurí de l'aigua discórrer per elles; el so de les campanes de l'església, el passejar per l'esponjosa terra acabada de llaurar, l'agradable frescor en l'ombra de les figueres, els “poc de pèl” passejant camí de les seues terres, la immensa diversitat de verds, el frescor de les matinades a l'estiu, les difuminades ombres en les nits de lluna plena, l'olor de l'herba, l'anar i vindre a la recerca de nous racons inexplorats de l'horta... Sent ganes de tornar a retrobar eixes sensacions.

Ja fa un any que vaig decidir quedar-me ací, no va ser res premeditat. Quan aconseguí independitzar-me de la meua família aparegué la necessitat de conéixer altres llocs més llunyans i desconeguts... i això motivà que mamprenguera un llarg camí sense a penes parades, fins que vaig trobar este lloc, no va ser el que més m'agradà, i encara que era molt diferent d'on venia, quelcom d'ell féu que em quedara i que enguany no m'encreuara cap desig de retornar, ni de buscar altres llocs.

Se esta bé, abunda el menjar, no hi ha sobresalts, la civilització queda lluny... de vesprada en vesprada apareix algun “poc de pèl”, però poques vegades; al ser tot tan pla

i sense arbres, quan vénen, els és impossible passar despercebuts, se'ls veu des de lluny i si és necessari se'ls pot esquivar a temps, els és difícil aproximar-se sense ser vists.

Els camps la major part del temps estan inundats i la vegetació que creix no arriba a ser la mitat d'altura d'un “*poc de pèl*”, només al final de l'estiu arriben molts “*poc de pèl*” deixen els camps sense vegetació i així romanen tot l'hivern, les séquies porten poc cabal d'aigua per amples i fondes que són, amb escassa vegetació en el seu interior i els camins plens d'herbes, pel poc ús que fan d'ells. El silenci reina a gust, excepte quan els trons anuncien tempestat o els vents forts s'encaboten en xiular.

ELS AMICS

Els primers dies de la meua arribada, vaig vagar sense rumb fix, sense saber si este seria un més dels llocs que aniria coneixent al llarg del meu viatge.

Amb espais tan amplis que el paisatge es perdia en l'horitzó, les distàncies pareixien infinites; amb a penes ombres on resguardar-se dels calorosos dies d'estiu, vaig trobar els que amb el temps es convertiren en veraders amics, companys de corregudes, acabàrem sent com una família i respectant els gusts de cada u, res ens obligà a romandre junts, ni a separar-nos; seguïrem junts perquè res ens forçà a tindre que plantejar-nos una altra situació.

“*El Potís*”, nasqué en este mateix lloc, i el coneix a la perfecció, és molt viu i fort, va ser el primer que vaig conèixer i qui m'ensenyà els millors llocs... Em deixà que

l'acompanyara, això sí, sense incomodar-li; amb ell vaig descobrir diversos dels racons on poder alimentar-me, on dormir sense riscos, on aconseguir l'aigua, tan necessària, com reconèixer les trampes dels “*poc de pèl*”.

De vegades els “*pèl curt*” amaguen trampes que si no ets previngut et poden atrapar del coll i ofegar-te, són uns fins ferros, que amagats davall la terra boten en quant els xafes i si t'agarren quedes presoner; però les trampes no arriben a ser tan roïnes com els “*poc de pèl*”, ja que si aquets et troben agarrat en alguna d'elles, t'alliberen per a després menjar-te, per això has d'anar amb suma atenció i desconfiar de tot allò que no tinga un aspecte natural... Branques trencades lluny de l'arbust on cresqueren, herbes arrancades, terra remoguda, terreny molt més aplanat que el seu entorn, xicotetes zones d'herbes seques, menjades solitàries i destacant de forma cridanera, olor de “*poc de pèl*”... Em va ensenyar molts dels indicis que les descobrien, ells segueixen posant-les de diferents maneres, sense sospitar que nosaltres sabem la majoria dels trucs que utilitzen.

“*Pioin*”, company inseparable, ell m'explicà que els “*pèl llarg*” no eren perillosos, com molt, se'ns queden mirant però mai amb males intencions, al contrari amb aquells que tenen *poc de pèl* havia d'anar amb molta precaució i era millor esquivar-los, a més m'ensenyà que quan els “*poc de pèl*” tenien un braç més llarg que l'altre, calia escapar d'ells com més prompte millor, ja que els eixia foc i un soroll atronador. De tant en tant venia algun, però de lluny se'ls distingeix.

“*Pioin*”, una vegada va estar a punt d'enfadar-se amb mí, per no haver anomenat del lloc que trobí replet de menjar, va ser sense mala intenció per la meua part, al

comptar-se'l, em va recriminar el no haver-se'l dit i haver anat junts... Des de llavors el compartírem tot.

“*El Pins*”, va al seu aire, no li agraden les companyies, preferix la soletat, encara que per a dormir sempre ve al lloc en què solem compartir tots nit. És el primer que es desperta i marxa, sense esperar a res ni a ningú... Sempre torna a punt de fosquejar, l'altre dia va arribar ferit i segons ens va relatar va ser al no veure uns fils d'aram a l'anar distret; li aconsellàrem que no eixira, que intentara no moure's perquè la seua ferida curara mes ràpid; acceptà renegant, nosaltres ens encarregàrem de portar-li menjar; així ho férem durant tres dies... Al quart, a l'alçar-nos, ja no estava; quan començà a amagar-se el sol ens preocupàrem per si li havia ocorregut alguna cosa, però com era el seu costum, aparegué poc abans d'enfosquir.

“*El Triós*”, el batejàrem així, perquè sempre va amb grups de tres com a mínim, si no, preferix no allunyar-se del lloc on solem dormir... I com “*El Potís*”, “*El Pioin*” i jo mateix, sempre solem anar junts, ve amb nosaltres; solem anar davant i ell darrere, és el més espantadís, sospite que per això va sempre darrere mantenint-se a una distància prudencial, l'hivern passat a punt estigué de morir per, sense adonar-se, mantindre's separat més de l'habitual... Es possà en un terreny ple de fang, quan volgué eixir no podia i quant més ho intentava més s'afonava. El tiràrem en falta i començàrem a buscar-lo, ens separàrem per a abraçar més terreny i quan donàrem amb ell, no podia ni parlar del fred que agarrà, des de llavors roman més prop de nosaltres i procura no perdre'ns de vista.

JO

Jo, que fa un any vaig sentir la necessitat de conèixer altres llocs, de respirar un altre aire i de provar altres menjars, vaig vindre ací i vaig trobar més del que esperava; amics i un bon lloc.

Com a cada u dels meus amics, a mi també em passaren coses... una vegada, crec recordar que va ser d'arrera tardor, vaig eixir pel meu compte i em vaig topar amb un lloc que tot el que es veia era aigua, mai havia vist tanta aigua reunida en un mateix espai, vaig beure d'ella i encara que parega mentira era salada. La vora de l'aigua s'agitava sense parar, donant grans colps i no es cansava mai de donar-los, cosa que em féu retrocedir perquè no m'aconseguija; l'aigua més ben pareixia que estiguera intentant sense parar voler estendre's sobre la terra seca ... Em vaig proposar creuar-la, sort vaig tindre que; quan cansat, i sense poder veure terra ferma per cap costat; em sorprengué surant una fusta a què em vaig poder agarrar i a poc a poc em va tornar a la vora. Era immensa la quantitat d'aigua que allí hi havia, no tenia fi, danya que fora salada... Per això supose que els meus amics mai em parlaren d'ella. No em vaig atrevir a comptar-se'l fins a uns dies després, em digueren que ja sabien del lloc i que no em digueren res perquè l'aigua no es podia beure i de poc servia, em comptaren que dins de l'aigua vivien animals i plantes... *I això que era aigua salada!*

Un altre dia, estant distret observant unes granotes que no paraven de raucar, vaig vore un estrany animal, passà pel meu costat i em donà un gran esglai, era llarg, sense potes i es desplaçava arrossegant-se, mai havia vist quelcom aixina, el “*Potís*” va riure amb ganes tranquil·litzant-me, m'indicà que era un animal inofensiu i que li

cridaven “*serp*”... Inclús no sé com podia caminar sense tindre potes.

Quan pitjor el passàrem tots va ser el dia que estant dormits, ens va despertar un soroll tan pròxim que ens féu escapar a cada u en una direcció diferent, resultà ser un animal que portava un “*poc de pèl*” i que anava olorant tots els llocs al seu pas per a localitzar i espantar possibles preses a què obligava a escapar... Ens va sorprendre dormint, a penes ens donà temps a eixir cada u en una direcció, es sentiren dos grans trons que van eixir del braç llarg del “*poc de pèl*” i tractant d'evadir-nos vam ser tan lluny, que fins a diverses hores després no tornàrem a reunir-nos tots.

Anit, abans d'adormir-nos, els vaig comentar el que portava ja molts dies pensant i encara que m'aconsellaren que no m'anara... Que millor que ací no estaria en cap altre lloc, els fiu entendre que era molt important per a mi, a més en el meu cap esta el formar la meua pròpia família i asseure el cap, “...*Vull que siga en eixe lloc, que els primers paisatges que vegem els meus fills siguen els mateixos que jo vaig veure*”, els vaig comentar. Em preguntaren quan pensava marxar i els vaig dir que l'endemà al matí. Sabien que mai més tornaria, ells havien nascut allí i no sentirien mai eixa necessitat, sospitaven que algun dia se'l diria ja que per tradició formem les nostres famílies en el mateix lloc on naixem.

EL COMIAT I PRIMER DIA DE VIATGE

Al despertar, em va sorprendre veure “*El Pins*”; no formava part de els seus costums esperar a ningú, s'havia quedat per a despedir-se, allí també estaven... Davant

“*El Potís*” i “*El Pioin*” i a la meua esquerra “*El Triós*”, sospite que vaig ser l'últim en despertar perquè tots estaven mirant-me, com esperant que jo obrira els ulls. Ens desdejunàrem junts mentres recordàvem les nostres corregudes... *Et recordes aquell dia que esvarares i caigueres en un formiguer?... I aquell que trobàrem i menjàrem tant menjar, que apunt estiguérem de caure malalts?... I quan aquells “poc de pèl” ens donaren un esglai de mort?*, sí, eren molts moments passats junts, moments que ens unien, que ens feien mes companys i que farien que mai els oblidara.

Dirigint-nos al lloc en què ens despediríem, els vaig notar trists, vam ser junts fins a la carretera més pròxima i allí prendria la direcció cap al lloc on vaig nàixer... Em desitjaren sort i jo a ells, m'emportava la imatge dels meus tres amics despedint-me, un grapat de records i poc més.

Vaig iniciar la meua volta a casa, mentrestant, sense tirar la vista arrere me'ls imaginava junts, observant com m'allunyava i a punt de començar les seues pròpies corregudes en quant desapareguera de la seua vista.

Crec recordar que quan vaig vindre em costà onze dies, llavors era més joveçà i les distàncies em costaven més a recórrer, ara no sé el que podria tardar, però segurament em costaria menys... Me'l prendria amb calma, la qüestió era arribar.

A migdia em vaig detindre per a menjar un poc, després a l'ombra d'unes mates em vaig quedar dormint , estava cansat, cap a temps que no anava en una sola jornada tan lluny. A mitja vesprada vaig despertar, vaig menjar una mica i vaig mamprendre de nou el viatge, sense presses, observant el paisatge, inclús recordava algunes coses de

quan vaig vindre... Allí seguia estant, a la meua esquerra, aquell grupet de cases, l'última abans d'arribar d'on m'allunyava, seguien igual, pareixien un xicotet castell, apretades unes contra altres, com protegint-se del seu propi aïllament; la carretera que conduïa a elles semblava un pont llevadís sobre les marjals, sí, tot seguia igual. Abans del fosquejar, vaig parar a menjar un poc, després al recer de l'únic arbre que vaig veure, em vaig proposar passar la nit.

Vaig somiar el lloc en què nasquí, amb els meus pares... Com ma mare em calfava en les fredes albes, com m'ensenyà a diferenciar el que sí i el que no havia de menjar, com m'advertia dels perills, i com jo solia anar darrere d'ella a tots els llocs, com em recriminava el que em separara massa... Sense a penes donar-me oportunitat descobrir coses pel meu mateix.

SEGON DIA

Era hora de seguir el viatge, el sol em donava de ple en els ulls i em costava horrors poder obrir-los, en una séquia pròxima, únic lloc amb aigua disponible, em vaig endreçar un poc i vaig reprendre el viatge... A l'estona, i mentres es perdia a la llunyania el grupet de cases, vaig recordar on vaig nàixer i segons anaven acurtant-se les distàncies, creixia l'ansietat per tornar allí, ací el terreny estava més nu, encara que calia reconèixer-lo... S'estava més segur i els aliments no calia buscar molt per a obtindre'ls, a més vaig dependre molt dels meus companys i passàrem molt bones estones junts.

Començaven a veure's més arbres i a la llunyania, grups majors de cases... *Hora*

de menjar!, em vaig detindre a l'ombra d'una casa abandonada i vaig aprofitar, com en el meu primer viatge...Vaig entrar per la mateixa finestra i vaig pujar per la mateixa escala, tot es mantenia en penombra, dalt una finestra donava llum a un ampli espai en què les bigues suportaven la teulada, les meues empremtes es quedaven marcades en la pols acumulada, alguns embalums tapats amb mantes romanien en el mateix lloc i tan quets com la vegada anterior; m'agradava la sensació de poder estar allí, era com si no passara el temps. Vaig eixir per la finestra i vaig seguir tota la resta del dia fent camí, fins que em vaig desorientar.

A la llunyania vaig veure un grup que buscaven menjar, em vaig acostar a ells, per si em podien ajudar a trobar un gran tronc que recordava i no podia trobar, m'interrogaren d'on era i que feia per esta zona, els vaig dir que anava de pas, que necessitava localitzar el gran tronc i poder seguir el meu camí, "*És molt alt, esta buit i alguns dies tira fum negre...*", em digueren que ja no existia que el derrocaren els "*poc de pèl*", però em podien ensenyar el lloc on havia estat; les cases inclús existien, però del gran tronc no quedava ni rastre. Gràcies a ells vaig poder tornar a localitzar la direcció que havia de prendre. Em vaig despedir, no sense agrair-los l'ajuda que m'havien prestat. Seguia deixant darrere grups de cases, tots ells estaven diferents, tenien nous edificis afegits, la qual cosa, difícil reconéixer-los.

De nit vaig aconseguir trobar un cobert per a animals, vaig poder trobar-lo seguint el rastre d'un olor. Per una xicoteta obertura em vaig introduir dins i vaig quedar més resguardat de les inclemències de la nit, olia a animals, a fem; però a canvi, la temperatura era més agradable que en l'exterior. Un cavall i una parella de porcs que m'ignoraren eren els meus únics companys, a penes vaig poder dormir pels seus

grunyits i fins ben entrada la nit no s'adormiren; el cavall havia d'estar acostumat perquè no renillà recriminant-los el que no callaren. En els primers moments vaig estar a punt de buscar un altre lloc, però vaig preferir quedar-me per com estava de cansat i les poques ganes de tindre que buscar un altre lloc més propici per a dormir.

TERCER DIA

En silenci i abans que despertaren vaig eixir del cobert, ja no es podia veure completament l'horitzó... O arbres o cases feien que fora difícil. Vaig reconèixer una casa roja, em confirmava que estava en bona direcció, em vaig recordar d'ella al veure la casa del costat, si no recordava mal tenia la fatxada blanca amb una línia blava, però ja no estava la línia blava, vaig estar un estona mirant-les, recordant el meu altre viatge... Però tenia que seguir... Em vaig olorar... Seguia perdurant l'olor dels animals.

Tot el camí vaig estar seguint una séquia que acompanyava la carretera, de tant en tant, parava on es veia l'aigua més clara per a beure i refrescar-me, a penes tenia ganes de menjar, només beure... Al caure la vesprada vaig optar per detindre'm en una espècie d'arbreda al costat del camí, i allí descansar tota la nit.

La brisa agitava els fulls i féu que el seu fi murmuri m'adormira sense a penes adonar-me. Vaig tornar a somiar on vaig nàixer, la seua ubicació exacta, a la vora d'un encreuament de camins, cosa que a ma mare li molestava perquè tot s'omplia de pols, prop existia una casa en ruïnes en què les herbes s'havien apoderat d'alguns dels seus derrocats murs i ja ni finestres li quedaven... I no molt lluny, el poble, amb el seu

altíssim campanar; les teulades, que a l'hivern es calfaven per efecte del sol i que aprofitàvem per a no patir fred i així passàvem en elles la major part del dia; la plaça, en la que era arriscat detindre's perquè sempre estaven xicotets “poc de pèl” que sense parar bavejaven en quant ens veien, ens perseguien sense parar... Vaig recordar cada detall d'eixos llocs... Com jugàvem en les teulades de les cases, com des del més alt del campanar es divisaven les muntanyes, a les que mai vaig estar... Com pels camins, a vegades, passaven xicotets “poc de pèl” i ma mare ens manava estar quets i callats...

QUART DIA

Em vaig despertar tard, els músculs els tenia dolorits, no estava acostumat a tant d'esforç continu, em vaig prendre amb calma el seguir, havia de prendre-me'l amb tranquil·litat o se'm complicarien les coses i tardaria molt més del necessari. Em vaig topiar amb una figuera jovença, en ella vaig passar el dia reposant forces, s'estava fresc, tranquil... Es sentia el murmur de l'aigua al córrer per la séquia; passava just per davall, vaig estar observant els peixets, alguns nadaven contra corrent i altres; al contrari, es deixaven portar, vaig aprofitar per a menjar alguna cosa i vaig passar la major part del dia observant-los... Alguns d'ells tractant de mantindre's quets en el corrent em miraven, supose que al romandre tant de temps enfront d'ells observant-los, els vaig resultar familiar. L'aigua era cristal·lina, els peixets buscaven el seu aliment entre les herbes aquàtiques que al seu torn els protegien del xicotet corrent, els més grans es desplaçaven sense a penes esforçar-se, mentres els xicotets els costava un gran esforç... Mentres, una granota alçava tarquim amb la seues potes, tractant d'amagar-se, sense saber que això mateix la delatava.

Al caure la vesprada, les granotes començaren el seu concert, la qual cosa m'obligà a buscar un altre lloc on poder dormir, em vaig allunyar de la séquia quant vaig poder, tant que em vaig perdre. Unes lluernes em cridaren l'atenció i em vaig detindre molt prop, vaig optar per observar les seues llums en moviment, s'amagaven i apareixien entre les herbes. Els núvols tapaven la Lluna, que a penes lluia i era difícil poder veure per on caminava.

QUINT DIA

Em trobava ja millor, amb ganes de seguir, no me va ser molt difícil retrobar el camí, podia orientar-me millor pel Sol, al contrari amb la Lluna m'era molt difícil al no estar acostumat a viatjar de nit. Si recordava bé... La meua pròxima parada seria un gran grup de cases, que aconseguiria a mitja vesprada, tenia dos opcions: creuar-lo o rodejar-lo, així que més per recordar el meu primer viatge, que per ganes, vaig optar per creuar-lo i reviure aquells altres moments. Efectivament, a mitja vesprada vaig veure el gran grup de cases, vaig parar abans de creuar-les, vaig aprofitar per a menjar i reposar forces i poder passar-lo d'una tirada, sense detencions... passaren al meu costat les primeres cases i vaig entrar de ple per l'ample carrer, cotxes a un costat i a l'altre, alguns cotxes circulant per mitat, cadires davant d'algunes portes i gent assentada en elles mirant o parlant; es mantenia igual el carrer, els xiquets pareixien no haver crescut i seguien jugant, només detenint-se i apartant-se si s'acostava algun cotxe. Alguna olor d'estar preparant algú ja el sopar... Vaig anar deixant darrere cases i gents, començant a divisar l'eixida, em vaig relaxar i vaig gaudir fins a eixir completament del carrer i buscar un

lloc idoni per a passar la nit... Com solia ser, va ser el millor arbre que vaig trobar a uns tres-cents metres del poble.

Vaig buscar la millor posició per a poder veure els llums de les cases que havia deixat darrere, una vegada fosquejara. Em preguntava perquè les mantenien enceses si tots estaven dormint, a més a més amb lluna plena, llum més que suficient per a poder veure. Mirant els llums, sentint el silenci que la nit em regalava i d'esquena al meu destí em vaig quedar adormit.

Vaig somiar que arribava on vaig nàixer... A penes havia canviat res, a distància, els meus pares m'esperaven, mentres jo m'encaminava cap a ells per a donar-los a conèixer a la meua companya, li mostraren on vaig nàixer jo, els seus voltants, passejàrem tots junts ensenyant-li tots els llocs importants. Després ens quedàrem sols, endreçàrem el lloc i seguírem junts veient com els meus pares s'allunyaven.

SISÉ DIA

Per a veure millor vaig pujar el més alt que vaig poder, algunes columnes de fum m'indicaven que alguns "*pèl curt*" cremaven les herbes seques per a netejar les seues terres; "*Pins*" em comptà que el feien perquè, a diferència de nosaltres, els "*pèl curt*" no podien sentir els crits i laments de les herbes quan les arrancaven o les cremaven, tal vegada si els pogueren sentir no el farien. Tenien costums estranys: a vegades construïen figures que vestien amb les seues robes i que mantenien acanades en els seus camps per a espantar-nos, ja havíem deprés que no eren més que ninos molt semblants a

ells i que per molt que t'acostares seguien immòbils, inclús quan et posaves en els seus muscles. Els seus camps els plantaven cada cert temps amb plantes diferents, i s'encabotaven que no isqueren altres herbes que no foren les que havien plantat, passaven hores i hores arrancant-les amb ferramentes, perquè només quedaren les que ells tenien plantades, altres vegades serraven les branques dels tarongers , les amuntonaven per a després fer grans fogueres, altres, es carregaven amb una espècie de motxilla que es posen en l'esquena i arruixen les plantes amb aigua, altres, entren màquines en els camps que trenquen la terra, fan moltes coses estranyes els “*pèl curi*”. Esperen que els fruits maduren, per en un sol dia arreplegar-los, no deixen quasi cap, se'ls porten immediatament en vehicles llargs que van a grans edificis on els descarreguen i ja eixen dins de caixes, para als pocs dies carregar-les en altres grans vehicles que se'ls porten a altres edificis, dels que tornen a eixir amb vehicles i així una vegada i una altra.

Cap a vent, costava avançar, vaig parar al peu d'uns arbusts esperant que cessara, el sentia xiular per damunt de el meu cap; mentres les branques més fines es doblegaven començant un ball de què només jo era espectador. Em vaig dedicar a veure passar els núvols; anava a ploure, els nuvolots i el vent el predeien , era qüestió de donar-se pressa a trobar un bon sostre, perquè en quant parara el vent començaria a ploure i podent evitar mullar-se no tenia perquè arriscar-me... Una volada d'una casa solitària em resguardà de la pluja, m'espantaven els trons, em vaig arrupir i em vaig disposar a passar allí el matí o el temps que fera falta fins que acabara de ploure. Observava els camps com es banyaven d'aigua, com les gotes colpejaven els fulls, com tot es feia més verd i la pluja l'englobava tot, em sentia protegit i sec mentres mirava. No parà de ploure fins ben entrada la nit, després tot va ser calma, la humitat s'apoderà de tots els

llocs.

SETÉ DIA

Em vaig despertar pel fresc, quasi fred i la humitat i encara que no plovia, els núvols inclús no deixaven veure el sol, sense distanciar-me molt de la volada, per si tenia que tornar a resguardar-me, vaig buscar alguna cosa per a menjar.

Va eixir el sol i vaig iniciar novament el viatge, amb més força per a desentumir els músculs i poder entrar en calor, ja podia veure a la llunyania les grans taques de verd... Els meus volguts tarongers, quelcom indicava que havia de dirigir-me darrere d'aquelles roques, al sortejar-les, un gran buidà féu que em detinguera, no esperava res així tan de colp, unes màquines amb rodes i grans braços estaven arrancant arbres, es podien veure alguns vehicles portant-se'ls, un altre vehicles aplanaven el sòl, deixant una planura sense qualsevol vegetal, el fang se'ls agarrava a les rodes com si no volguera que seguiren avançant, donava la impressió que estaven arrancant-li la pell a la terra i deixant-la despullada; com si foren els ossos de la terra, algunes roques quedaven al descobert, mai vaig veure paisatge més desagradable. Als "*pèl curt*" els agradava fer els seus propis rius... Eren negres, amb ratlles blanques i en comptes de portar aigua, els usaven ells muntats en vehicles de diferents classes, però tots molt semblants, és més difícil creuar els seus rius que els que porten aigua. Em vaig quedar observant poc de temps les màquines treballant, era un espectacle lamentable, després d'arrancar tot aplanaven la terra convertint-la en altra cosa que no s'assemblava res.

Va deure afectar-me el que vaig veure i sense donar-me quasi compte vaig ser agarrant més i més velocitat per a deixar lluny el que acabava de veure, em vaig

detindre davall un xicotet arbre que vaig trobar... Vaig respirar fons, molt fons, la vista era magnífica, em tornava a la meua joventut, els raigs de llum filtrats pels fulls , el dolç silenci, l'aromàtica olor, la frescor de les seues ombres... Em sentia com a nou... Em trobava en l'antesala de ma casa. Tot em resultava familiar, a partir d'este moment tot eren tarongers, que només els camins i séquies separaven.

Vaig tornar a entrar pel corral d'aquella vella casa; per una de les seues finestres interiors es podia veure a la "*pèls llargs*", bombant aigua per a netejar unes verdures, se li notava cansada, em va reconèixer perquè tirà mà d'un bot, obrí la finestra i em va tirar al mig del corral uns grans d'arròs. Féu idèntics gests que quan fa un any vaig passar per ací, la cara la tenia més arrugada , els seus moviments eren més pausats i vestia de negre, vaig mirar al meu voltant i em vaig disposar a menjar-los; a l'acabar-me'ls , vaig ser fins a la finestra per a agrair-li el seu regal, ella s'havia tornat d'esquena per preparar les verdures sobre una taula. Vaig picotejar el vidre i al girar-se em va somriure, sàvia que era jo, estàvem sols; mentres jo m'allunyava, la vaig veure acostar-se a mirar per la finestra.

Des de sempre les fileres de tarongers em paregueren soldats en formació, va ser la primera nit que vaig dormir plàcidamente com si algú m'estiguera bressolant, com si tots els arbres-soldats estigueren vigilant el meu son i defenent-me que ningú gosara molestar-me.

OCTAU DIA

Al reprendre el camí, vaig anar adonant-me que les meues referències no les trobava tan fàcilment, alguna cosa havia canviat que no reconeixia el paisatge. El camí, cada certa distància i sobretot quan s'encreuava amb altres camins, vorejava una illeta central, hi havia moltes i cada illeta era diferent, en unes hi havia com a jardins, en altres estranys monuments, en altres uns arbres que desconeixia, em preocupava que quelcom haguera canviat ja que em trobava a dos dies del meu destí i quant més m'acostava més anava prenent consciència que molt havia canviat, m'intranquil·litzava poder arribar i no reconèixer tot, tal qual el vaig deixar. Vaig poder reconèixer una vella font, ara no eixia per la seua canella aigua contínuament, només si estrenyien fort la canella, com si la pessigaren, la tancaren, però inclús la vaig reconèixer, em confirmava que anava per bon camí. Vaig parar en la font i encara que em va costar, al final vaig poder beure aprofitant que algú va pessigar la canella i quedà aigua estancada en la pila, *Era la font!* No tenia dubte, vaig reconèixer el sabor de l'aigua.

Vaig recordar que en el meu primer viatge vaig conèixer a un "pèl curt", jo llavors inclús no sabia que eren perillosos; vaig recordar que el vaig veure eixir d'una casa i ,per distraure'm, el vaig estar seguint, fins arribar al que pareixia el seu camp i després de treballar una estona llarga s'assegué a l'ombra d'una pomera, va treure d'un saquet alguna cosa per a menjar. Confiat em vaig acostar a ell, es va quedar mirant-me fins a oferir-me part del pa que portava... Tímidament vaig anar aproximant-me fins a arribar a menjar en una de les seues mans, quan va acabar es va alçar per a seguir el seu treball i jo vaig seguir el meu viatge.

Em vaig desviar un poc del meu camí per a veure si el trobava per segona vegada, vaig reconèixer la casa i vaig esperar immòbil; va eixir a l'estona, aixada en mà

encaminat cap a les seues terres i el vaig seguir, estava més prim, pareixia més major. Com la vegada anterior, el vaig seguir fins al seu camp i quan es va detindre a menjar, a poc a poc vaig ser acostant-me, em va oferir unes molles en una de les seues mans i em vaig posar en ella, la seua pell era més dura, més assaonada, la seua mirada no tan viva, la seua respiració més lenta, va joguetejar tirant-me xicotetes molles llunt i jo volava fins a elles, vaig veure que somreia, poc després es va alçar per a seguir el seu treball, crec que no em va reconèixer... Veure'l altra vegada em va agradar.

Vaig continuar el meu viatge fins a la posta de sol on buscava algun arbre per a dormir, em va costar conciliar el son.

Vaig sommiar amb certa séquia que passava prop del lloc del meu naixement, era molt especial, hi havia moltes altres però no m'agradaven tant. Tenia una espècie de pont que els hòmens aprofitaven per a poder-la creuar, jo anava algunes vegades allí, em posava davall. A cada costat del llit d'aigua tenia una estreta franja de terra sense vegetació, era prou per a no mullar-me i passejar tranquil·lament sense cap temor. M'acostava a l'aigua i em podia veure reflectit, no molt bé, perquè l'aigua estava en moviment, però si prou per a reconèixer-me; segons passejava, les empremtes quedaven impreses en la terra humida i blana, m'agradava veure les meues xafades, quant creixia el cabal de la séquia, s'esborraven. S'estava bé allí, era com un túnel privat que ningú coneixia i em servia per a aïllar-me quan el necessitava.

NOVÉ DIA

Estava ja prop, algunes cases m'eren conegudes, la majoria què deixava darrere les recordava, sobretot les teulades. La carretera que conduïa a l'últim grup de cases, també havia canviat, abans era de terra, ara era més llisa i l'havien pintat de negre amb unes ratlles blanques als seus costats i una central, que ben podien ser de decoració perquè no pareguera tan negra. A la llunyania vaig poder veure el grup de cases més pròxim on vaig nàixer, seguia igual, unes quantes cases mes s'havien afegit, però en conjunt poc havia variat i la torre de l'església seguia mantenint-se tan dreta i alta com la coneixia. Vaig parar a menjar en el bord del camí, per algun vehicle em vaig tiendre que agarrar-me mes fort al sòl per a no eixir volant del vent que alçaven. Era qüestió ja de poc de temps el localitzar on vaig nàixer... Vaig anar acostant-me, reconeixent cada arbre, alguns es feia difícil perquè tenien branques noves que desconeixia, altres havien crescut molt i reconèixer-los era costós... A l'arribar al lloc del meu naixement no m'ho podia creure, el meu arbre no el reconeixia, només un gran arbre metàl·lic en el centre d'una illeta que vorejava el camí. Vaig donar diverses voltes al voltant del gran arbre... No estava equivocat, anava confirmant una a una totes les referències que m'indicaven que eixe era el meu lloc de naixement... A tres minuts volant a la dreta, inclús l'arbre que tenia la branca trencada, a dos minuts volant a l'esquerra les restes d'una antiga casa deshabitada, ... Vaig parar de sobrevolar-lo sense poder reconèixer-lo per molt que ho intentara, i em vaig posar en la seua base, el mirava alçant el meu cap... Mai podria imaginar que el meu arbre cresquera tant i es fera tan dur, destacava de tot el seu voltant, només li guanyava el campanar de l'església. Sí, eixe era el meu arbre!

DESÉ DIA, L'ARBRE

L'arbre havia canviat molt des que vaig marxar, pareixia un altre, però les meues referències no m'enganyaven. *Era ell!!*, els meus pares ben saberen on fer el seu niu... En vaig adonar d'una espècie de placa que tènia adossava en la que podia llegir-se "*Monument a l'arbre*", algú hagué de tindre el capritx de clavar allí allò, entrava dins de l'habitual... En altres arbres les persones els ratllaven el tronc amb els seus noms, sobretot els "*poc de pèl*". Una vegada segur que era l'arbre, sense perdre més temps, vaig tractar de buscar als meus coneguts... Vaig volar fins a les cases que rodejaven l'església, des de la teulada de la més pròxima, vaig començar a volar tractant de pujar al més alt del campanar, una vegada allí, el meu voltant, es podia veure fins molt lluny, el meu arbre destacava sobretot l'existent, piulí fins a esgotar-me, sabedor que en el moment em sentiren vindrien a rebre'm els meus familiars i coneguts i així va ser, al poc van anar apareixent els meus companys de jocs d'infància; els meus familiars.

Reconegueren mon piular i vingueren tots, parlàrem i parlàrem comptant-nos les coses que ens havien ocorregut al llarg de l'any que vaig estar absent, tot havia canviat molt, per a el poc de temps transcorregut, estiguérem reunits molt de temps en el campanar, fins que un repentí toc de campanes ens va espantar i tots tiràrem a volar en distintes direccions. Algú em va seguir, era "*Narità*", tenia la meua mateixa edat i segons em comptà després, nasqué tres grups de cases més allà del campanar... A penes la reconeixia, havia crescut tant com jo i ja poc tenia que veure amb aquella juganera i ballarina que jo coneixia.

Era primavera, sense donar-nos compte ens férem inseparables i junts recorriem l'horta, li vaig ensenyar el meu arbre, li vaig comptar que des de sempre el venien utilitzant els de la meua família per a fer els nius, es va quedar muda al veure'l... Era

magnífic, roig i metàl·lic, amb un gran tronc en què a penes es diferenciaven les branques... Junts férem el niu en el nostre arbre, no sense esforça per com eren de llises les seues branques, allí nasqueren els nostres fills, que any rere any el segueixen utilitzant... I cosa curiosa, que el diferencia dels altres, al nostre segueixen sense créixer-li branques, però així i tot, segueix sent el més alt.

----FI----

*Dedicat a la meua filla,
... Que mai podrà volar.*

(Agost 2001)